

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

129152

VÝVOJ MEDZINÁRODNÉHO OBCHODU V SR

2010

Marcela PÉNTEK FURGALÁKOVÁ

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

VÝVOJ MEDZINÁRODNÉHO OBCHODU V SR

Bakalárska práca

Študijný program:	Ekonomika podniku
Študijný odbor:	3.3.16 Ekonomika a manažment podniku
Školiace pracovisko:	Katedra ekonomiky
Školiteľ:	doc. Ing. Ján Pokrivčák, M.S.,PhD.

Nitra 2010

Marcela PÉNTEK FURGALÁKOVÁ

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Marcela Péntek Furgaláková vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Vývoj medzinárodného obchodu v SR“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 10. mája 2010

Abstrakt

Cieľom práce bolo podať prehľad o vývoji medzinárodného obchodu Slovenskej republiky. V úvode podať čitateľovi stručný prehľad o ekonomických teóriách, ktoré sa zaoberajú zahraničným obchodom a ktoré majú z historického hľadiska najväčší význam pri formovaní teórii o zahraničnom obchode.

Popísať vývoj medzinárodného obchodu ešte pred vznikom Slovenskej republiky a konkrétne výsledky medzinárodného obchodu, ktoré sú rozdelené do viacerých podkapitol.

Pri analyzovaní výsledkov medzinárodného obchodu boli hlavným zdrojom údaje štatistického úradu Slovenskej republiky a v konkrétnych výsledkoch bolo hodnotené prevažne obdobie posledných piatich rokov.

Značná časť práce bola venovaná významným udalostiam ktoré ovplyvnili zahranično-obchodnú politiku Slovenskej republiky, ako boli vstup Slovenska do Európskej únie a vstup do Európskej menovej a hospodárskej únie.

Posledná kapitola práce je venovaná hospodárskej kríze, ktorá stále rezonuje v našom povedomí.

V práci je zhrnutý vývoj medzinárodného obchodu z globálneho hľadiska na úrovni vývoja celkového dovozu, vývozu a salda obchodnej bilancie, ako aj v členení podľa významných krajín a významných obchodných spoločností podieľajúcich sa na medzinárodnom obchode, ako aj najvýznamnejších komodít medzinárodného obchodu.

Kľúčové slová: saldo, dovoz, vývoz, vývoj.

Abstract

The goal of this thesis was to give an overview of Slovakia's international trade's development. The effort was to give the reader a short resumé of economic theories dealing with international trade and which have the greatest importance when forming theories of foreign trade.

To describe the development of the international trade prior to the founding of the Slovak Republic and concrete results of foreign trade, which was divided into several chapters.

When analyzing the results of the international trade, there were used the data of the Statistical Office of the Slovak Republic's and in particular, outcomes were evaluated predominantly for the period of the last five years.

A significant part of the work is devoted to important events which influenced Slovakia's foreign trade, such as Slovakia's entrance into the European Union and into the Economic and Monetary Union of the European Union.

In the last chapter, the global financial crisis is mentioned, which is still resonating in our minds.

In the thesis, the development of international trade is summed up from a global view on the level of development of total import, export, and balance, as well as in division according to important countries and important trade companies taking part in the international trade, as well as the most important commodities of the international trade.

Key words: balance, import, export, development.

Obsah

Obsah	6
Úvod	8
1 Medzinárodný obchod, jeho teórie a nástroje	9
1.1 Merkantisti	9
1.1.1 Ranný merkantilizmus	9
1.1.2 Rozvinutý merkantilizmus	10
1.2 Klasická - liberalistická teória zahraničného obchodu	10
1.2.1 Teória komparatívnych nákladov	11
1.3 Marxistické teórie zahraničného obchodu	11
1.4 Neoklasické-neoliberalistické teórie zahraničného obchodu	12
1.4.1 Heckscherova – Ohlinova teória- teória vybavenosti výrobnými faktormi	12
1.5 Keynesové teórie zahraničného obchodu	12
1.5.1 Keynesov multiplikátor zahraničného obchodu	13
1.5.2 Keynesov model rovnováhy medzi domácou ekonomikou a zahranično – ekonomickými vzťahmi	14
1.6 Nástroje medzinárodnej obchodnej politiky	14
1.6.1 Clo – tarifný prostriedok medzinárodnej obchodnej politiky	14
1.6.2 Funkcie cla	14
1.6.3 Druhy ciel	15
1.6.4 Colná únia EÚ	16
1.6.5 Netarifné prostriedky medzinárodnej obchodnej politiky	16
2 Cieľ práce	17
3 Metodika práce a metódy skúmania	18
4 Vývoj medzinárodného obchodu v Slovenskej republike	19
4.1 Medzinárodný obchod na Slovensku pred rokom 1993	19
4.2 Vývoj medzinárodného obchodu v období po roku 1993	20
5 Intrastat – štatistika zahraničného obchodu o tovare	22
6 Štatistické údaje zahraničného obchodu Slovenskej republiky	23
6.1 Vývoj salda obchodnej bilancie Slovenskej republiky 2005-2009	24
6.2 Vývoj vývozu Slovenskej republiky v rokoch 2005 až 2009	25

6.3	Vývoj dovozu Slovenskej republiky v rokoch 2005 až 2009.....	26
6.4	Vývoj zahraničného obchodu podľa vybraných krajín	28
6.5	Vývoz a dovoz významných komodít v členení podľa najvýznamnejších partnerov	29
7	Spoločnosti SR s významným podielom na zahraničnom obchode	32
8	Vstup Slovenska do Európskej únie a vplyv na medzinárodný obchod	34
8.1	História vzniku Európskej únie	34
8.2	Podmienky členstva v Európskej únii	35
8.3	Členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii a jej prínos k medzinárodnému obchodu	36
9	Vstup Slovenska do menovej únie a vplyv na medzinárodný obchod.....	38
9.1	Podmienky vstupu do hospodárskej a menovej únie (HMÚ).....	38
9.2	Pripravenosť slovenskej ekonomiky na vstup do HMÚ.....	39
9.3	Vplyv vstupu do menovej únie na zahraničný obchod SR.....	40
10	Vplyv hospodárskej krízy na medzinárodný obchod	42
	Záver	43
	Zoznam použitej literatúry	44

Úvod

Medzinárodný obchod Slovenskej republiky ako krajiny s malým domácim trhom je významnou súčasťou celkového efektívneho fungovania ekonomiky. Slovensko je malá krajina v strede Európy a je značne závislá na svojich obchodných partneroch. Saldo obchodnej bilancie zahraničného obchodu bolo v posledných rokoch prevažne pasívne, čo značí o potrebe dovozu tovaru do krajiny a o malej domácej produkcii, ktorá nepokrýva potreby domáceho trhu.

Podľa štruktúry na strane dovozu a vývozu sa Slovensko prevažne zameriavalo na automobilový priemysel a elektronické zariadenia, čo značí vysokú špecializáciu zahraničného obchodu a môže indikovať prípadne riziká v súvislosti so stále pretrvávajúcou hospodárskou krízou a tým znížený dopyt po týchto komoditách.

V práci sú analyzované konkrétne výsledky medzinárodného obchodu ako aj možný vplyv na zahraničný obchod po vstupe do Európskej unie a po prijatí eura v roku 2009. Danú tému hodnotím ako zaujímavú hlavne z hľadiska konkrétnych zistení o štruktúre realizovaného dovozu a vývozu, o jeho komoditnom zložení ako aj významných spoločnostiach, ktoré sa vysokým podielom zúčastňujú zahraničného obchodu Slovenskej republiky.

---

1 Medzinárodný obchod, jeho teórie a nástroje

Kladieme si otázku prečo sa krajiny sveta zúčastňujú medzinárodného obchodu, čo ich k tomu vedie, aký úžitok z toho daná krajina má.

V nasledujúcej kapitole práce je uvedený prehľad teórií zahraničného obchodu v jednotlivých etapách historického vývoja, ktoré reprezentujú významní svetoví ekonómovia a prehľad používaných nástrojov ochranárskej obchodnej politiky, prostredníctvom ktorých si jednotlivé krajiny chránia svojich domácich výrobcov pred medzinárodnou konkurenciou.

1.1 Merkantisti

[cit 2010-04-20] PODOLÁK, Alojz - SERENČEŠ, Peter – SERENČEŠ, Roman 2007 Medzinárodný obchod a formovanie agroobchodnej politiky.

Vychádzali z predpokladu že bohatstvo krajiny je dané množstvom zlata a drahých kovov v danej krajine. Aktívna bilancia zahraničného obchodu je zdrojom rastu bohatstva krajiny a krajinu obohacuje tým že do nej prináša peniaze. Merkantilisti chápali zahraničný obchod ako hru s nulovým súčtom, ak je zahraničný obchod pre jednu krajinu prínosom pre druhú musí byť stratou. Merkantilizmus vytvoril podmienky pre priemyselnú revolúciu tým že prispel procesom akumulácie kapitálu.

Merkantilizmus sa vyvíjal od 16. do polovice 18. storočia. Rozvoj merkantilizmu začal v rozmachu obchodu založeného na peniazoch a drahých kovoch, ktoré prúdili z kolonizovanej Ameriky do Európy.

1.1.1 Ranný merkantilizmus

[cit. 2010-03-15] BALHAR, Vítazoslav, *Rozvojové štáty vo svetovom hospodárstve*, 2010. Dostupné na: <http://fmv.euba.sk/files/balhar12.doc>

Teória ranného merkantilizmu, ktorá za hlavný zdroj bohatstva krajiny pokladá zahraničný obchod. Vývoz drahých kovov bol zakázaný a za vývoz obchodníci platili vysoké clá. Peniaze zarobené predajom tovaru nesmeli vyniesť za hranice štátu, ale museli nakúpiť tovar v krajine, v ktorej boli. Štát podporoval ťažbu drahých kovov a dobovačné vojny vedené za týmto účelom. Cieľom bolo dosiahnuť vysokú aktívnu peňažnú bilanciu. Základnou teoretickou koncepciou raného merkantilizmu bol vzťah

$$P - T - P'$$

(peniaze – tovar – viac peňazí)

V podstate išlo o zásadne neekvivalentnú výmenu (napr. v Afrike a Ázii za európske bezcenné tovary (zrkadlá, ozdoby) získavali obchodníci hodnotné tovary – korenie, suroviny, ...). Merkantilizmus platil najmä v 15. – 17. storočí, v období európskych zámorských objavov. Táto teória určila zdroj tvorby hodnôt v zahraničnom obchode, predovšetkým však v neekvivalentnej výmene.

1.1.2 Rozvinutý merkantilizmus

V období rozvinutého merkantilizmu sa zásahy štátu zamerali na regulovanie pohybu peňazí aj na podporu manufaktúrnej výroby určenej na vývoz. Cieľom bolo dosiahnuť vysokú aktívnu obchodnú bilanciu.

Dovážal sa len tovar na podporu manufaktúr a prípadne výrobky, ktoré krajina nemala alebo nemohla vyrobiť. Rozvinutý merkantilizmus považuje manufaktúrnú výrobu za hlavný zdroj zväčšovania bohatstva krajiny. Tiež chápe peniaze ako kapitál, ktorý prináša vlastníčkovi zisk. Hlavnou úlohou panovníka bola podpora manufaktúr a vývoz tovarov. Najdokonalejšia podoba merkantilizmu bola v Anglicku, neskôr vo Francúzsku. Najvýznamnejším predstaviteľom v Anglicku bol Thomas Mun, známy obchodník, vo Francúzsku to bol J. B. Colbert.

1.2 Klasická - liberalistická teória zahraničného obchodu

Táto teória má osobitne veľký význam vo vzťahu k formovaniu špecializovaného ekonomického profilu všetkých krajín sveta.

Prírodné, historické, ekonomické, technické a politické podmienky určujú každej krajine efektívny vstup do svetovej medzinárodnej del'by práce.

Zdrojom tvorby hodnôt sú produktívne faktory:

pôda – práca – kapitál

Hlavnými predstaviteľmi boli:

Adam Smith (1723 – 1790) – teória absolútnych výhod: krajina sa špecializuje na tie produkty, v ktorých výrobe má absolútne výhody. Na základe tejto teórie bola vnútená konkrétne jednotlivým krajinám často len jedna poľnohospodárska plodina na export. V tom období sa Egypt špecializoval na produkciu len bavlny a jej vývoz do Anglicka; Francúzsko vnútilo Alžírsku tiež produkciu len jedného tovaru: červeného vína (pričom domáce moslimské obyvateľstvo nemohlo tento produkt konzumovať). Adam Smith, pôsobiaci v škótskom Glasgowe, bol geniálny už vtedy vo svojej prognóze o budúcom

---

politickom aj ekonomickom osamostatnení koloniálnych území (dielo *Bohatstvo národov*, 1770).

1.2.1 Teória komparatívnych nákladov

David Ricardo (1772 – 1823) vo svojej teórii komparatívnych nákladov správne formuloval postulát, že nie každá krajina aj kolónia má vo svojej ekonomickej špecializácii absolútne výhody. Prezentoval teóriu, že vtedy jej stačia aj tzv. komparatívne výhody: špecializuje sa na produkciu tých produktov, pri ktorých výrobe má relatívne najlepšie predpoklady špecializovanej produkcie, ktorá tak zabezpečí efektívny vývoz a predaj na svetovom trhu. Podľa teórie komparatívnych výhod je zahraničný obchod spôsobovaný technologickými rozdielmi medzi štátmi. Úroveň technológie v danej krajine vplýva na produktivitu práce tým, že lepšia technológia vedie k vyššej produktivite práce.

[cit 2010-04-20] POKRIVČÁK, Ján *Medzinárodná ekonomika* 1, 2008

Prvým ekonómom ktorý poskytol teóriu vysvetľujúcu prečo vlastne krajiny medzi sebou navzájom obchodujú bol David Ricardo. Jeho teória je postavená na technologickom základe, to znamená že rozdielna technológia v jednotlivých krajinách je základnou podminkou zahraničného obchodu. D. Ricardo ako predsavoteľ klasicizmu vychádzal z reality, že zahraničný obchod je zdrojom rastu bohatstva danej krajiny, ale tiež aj pre oboch partnerov, ktorí sa na zahraničnom obchode podieľajú a zúčastňujú sa na výmene, pretože umožňuje produktívnejšie využívanie výrobných faktorov vo svete a tým celkové zvýšenie výroby a rast bohatstva v krajinách.

1.3 Marxistické teórie zahraničného obchodu

[cit. 2010-03-15]. Dostupné na:

www.ekono.webzdarma.cz/hayek/vyvoj_ekon_myslenia.doc

Karl Marx (1818 – 1883) – predpokladal, že abstraktnou prácou robotník vytvára hodnotu a konkrétnou prácou úžitkovú hodnotu. Pracovná sila dokáže vytvoriť vyššiu hodnotu, akú má sama. Z tohto prebytku vzniká nadhodnota, ktorú si privlastňuje kapitalista. V tom videl základ vykorisťovania. Z toho vyvodil záver o protirečivých záujmoch robotníkov a kapitalistov. V diele *Kapitál* - vysvetľuje základné ekonomické zákonitosti vývoja kapitalizmu. Zdôvodňuje v ňom aj vytváranie nadhodnoty a jej privlastňovanie kapitalistami, v čom vidí podstatu vykorisťovania.

Kapitalista vlastní výrobné prostriedky, proletár len svoju pracovnú silu (súhrn fyzických a duševných schopností, ktoré človek uvádza do činnosti, keď vyrába nejaké užitočné hodnoty). Hodnota pracovnej sily nie je nič iné, než hodnota určitého množstva existenčných prostriedkov, ktoré človek potrebuje na obnovenie svojej pracovnej sily.

Proletár je však schopný vyprodukovať viac, ako stojí jeho pracovná sila. Kapitalista proletárovi zaplatí len hodnotu prostriedkov nevyhnutných na obnovenie jeho pracovnej sily a zvyšok, čiže nadhodnotu si privlastní.

1.4 Neoklasické-neoliberalistické teórie zahraničného obchodu

1.4.1 Heckscherova – Ohlinova teória- teória vybavenosti výrobnými faktormi

Táto teória je v súčasnosti hlavným pilierom v teóriách zahraničného obchodu, zdôrazňuje rozdiely medzi krajinami v dostupných množstvách výrobných faktorov. Aj úplne rovnaké krajiny v technologickej vyspelosti môžu navzájom výhodne obchodovať ak sú rozdielne ich výrobné faktory – práca, pôda, kapitál. Pôvodná teória sa okrem iného rozšírila o vetu, ktorá hovorí o vyrovnávaní cien výrobných faktorov v dôsledku medzinárodného obchodu. Medzinárodná výmena tovarov zapríčiňuje znižovanie mzdových rozdielov medzi krajinami, čo má za následok migráciu práce.

Jej podstata spočíva v tom, že krajiny vrátane kolónií sa špecializujú na produkciu tovarov podľa vybavenosti produktívnymi faktormi: krajiny vybavené pôdou produkujú potraviny (Argentína, Austrália); prácou vyrábajú tovary náročné na manuálnu prácu (India, Čína) a krajiny silné kapitálom produkujú technicky náročné stroje a dopravné prostriedky (USA, Veľká Británia, Nemecko).

Teória vybavenosti výrobnými faktormi mala svoj značne negatívny vplyv na tvorbu medzinárodnej ekonomickej špecializácie v rozvojovom svete. Ich medzinárodná špecializácia im bola vnucovaná v značnom rozsahu len pre veľmi lacnú pracovnú silu a tým aj nízku efektívnosť špecializovanej produkcie a následnú slabú konkurencieschopnosť národnej produkcie na svetovom trhu.

1.5 Keynesové teórie zahraničného obchodu

John Maynard Keynes (1883 – 1946) – anglický ekonóm. Vytvoril teóriu, ktorej cieľom bolo zdôvodniť nevyhnutnosť štátnych zásahov do trhovej ekonomiky. Jeho teória vznikla v podmienkach veľkého poklesu výroby a vysokej nezamestnanosti,

---

v období veľkej hospodárskej krízy. Jeho najvýznamnejšie dielo je *Všeobecná teória zamestnanosti, úroku a peňazí* (1936).

Podľa teórie efektívneho dopytu úroveň takých makroekonomických veličín, ako sú celkový objem výroby, zamestnanosti a národného dôchodku, nezávisí od výrobných možností danej ekonomiky, ale od kúpyschopného dopytu. Kúpyschopný dopyt spoločnosti tvorí národný dôchodok. Pozostáva z výdavkov domácností na spotrebu a výdavkov podnikov na investície. Zameriaval sa na ekonomické problémy vyspelých kapitalistických krajín v období všeobecnej krízy kapitalizmu (1929 – 1933).

Trh nie je schopný sám riešiť všetky problémy spoločnosti, preto by mal štát napomáhať v tých oblastiach. Toto svoje učenie nazval moderná zmiešaná ekonomika.

Keynesovské teórie predstavujú jednu z etáp vývoja protekcionistických teórií. V období veľkej hospodárskej krízy všetky krajiny prijímali prísne opatrenia na ochranu svojich domácich výrobcov. J.M. Keynes a jeho zásadné dielo „Všeobecná teória zamestnanosti, úroku a peňazí“ sa stali významným medzníkom pri skúmaní vzťahu medzi zahraničným obchodom a domácou ekonomikou, čím sa podnietil vznik nových teórií medzinárodného obchodu.

1.5.1 Keynesov multiplikátor zahraničného obchodu

Podľa Keynesovej teórie multiplikátora každý kapitálový vklad následne vytvorí určitý rozsah pracovných príležitostí, zvýši zamestnanosť, vyvolá rast dôchodkov a zvýši spotrebiteľský dopyt. Zvýšený dopyt stimuluje zvýšenie výroby, zamestnanosti a dôchodkov i v iných odvetviach hospodárstva. Teória zahraničnoobchodného multiplikátora je založená na primárnom impulze aktívneho salda obchodnej bilancie. Podľa tejto teórie, zahraničný obchod zabezpečujúci aktívne saldo obchodnej bilancie, vedie k prílevu peňažných prostriedkov zo zahraničia a k rastu peňažných dôchodkov v krajine. Je zdrojom primárneho dôchodku, ktorý zároveň vytvára sekundárny, terciárny atď. Export má analogický účinok na rast národného dôchodku ako investície. Aktívna obchodná bilancia sa stáva zdrojom primárneho dôchodku, ktorý vyvoláva ďalšie – sekundárny, terciárny, atď.

1.5.2 Keynesov model rovnováhy medzi domácou ekonomikou a zahranično – ekonomickými vzťahmi

J. M. Keynes vytýčil vo svojej teórii medzinárodného obchodu nové poňatie vzťahu medzi domácou ekonomikou a zahranično – ekonomickými vzťahmi. Vytýčil určitý druh vzájomnej rovnováhy, v ktorom sa počíta so zásahmi do veličín (veličiny = investície alebo spotreba a úspory na jednej strane a vývoz na druhej strane) v záujme dosiahnutia a udržania rovnováhy medzi nimi. Keynes zo vzájomného vzťahu medzi uvedenými veličinami a národným dôchodkom odvodzuje ďalšiu veličinu, a to sklon k dovozu a tzv. multiplikátor zahraničného obchodu.

Medzinárodnú ekonomickú rovnováhu J. M. Keynes chápal ako druhoradú. Pri aktívnej domácej hospodárskej politike je podľa neho možný zahranično – obchodný liberalizmus. Za hlavný vyrovnávací mechanizmus považoval ovplyvňovanie devízových kurzov.

1.6 Nástroje medzinárodnej obchodnej politiky

1.6.1 Clo – tarifný prostriedok medzinárodnej obchodnej politiky

Clo je povinná peňažná platba, ktorá sa vyberá na základe platných predpisov daného štátu pri prechode tovaru cez colnú hranicu. Clo má dve základné funkcie:

- znamená zisk pre štátny rozpočet
- ochraňuje domáci trh pred dovozom určitých nechcených, nevhodných tovarov, napríklad tovar ktorý by bol dovezený za nižšiu cenu ako tovar na tuzemskom trhu a mohol by poškodiť domácejmu hospodárstvu, tým že by sa predajnosťou podporil dovozový tovar a nie tuzemský.

[cit. 2010-03-15]. Dostupné na: <http://www.spspart.edu.sk/oa/predmety/poe/404-colna-politika-cla.doc>

1.6.2 Funkcie cla

1. Fiškálna funkcia, clo je príjmová zložka štátneho rozpočtu
2. Obchodno – politická, clo je prostriedok obchodnej politiky štátu
3. Cenotvorný, clo je súčasťou ceny pri predaji tovaru

1.6.3 Druhy ciel

1) Z obchodnopolitického hľadiska:

- a. **autonómne clo** – je platné voči všetkým krajinám
- b. **zmluvné clo** – uplatňuje sa voči štátu, s ktorým je uzatvorená zmluva

2) Podľa účelu:

- a. **fiskálne (finančné) clo** – jeho poslaním je zabezpečiť príjem do štátneho rozpočtu
- b. **ochranné clo** – jeho úlohou je chrániť domácu výrobu pred zahraničnou konkurenciou.
  - **prohibičné clo** – znemožňuje dovoz tovaru (je veľmi vysoké)
  - **antidumpingové clo** – chráni domácich výrobcov pred dovozom tovaru pri dumpingových cenách (sú to ceny nižšie, ako ceny toho istého tovaru z domácej produkcie)
  - **preferenčné clo** – ide o zvýhodnené colné sadzby voči niektorým krajinám
  - **výchovné clo** – chráni novú domácu výrobu až do tej doby, pokiaľ nie je schopná konkurovať zahraničným tovarom
  - **odvetné clo** – sú to protiopatrenia štátu voči tým štátom, ktoré sťažili dovoz jeho tovaru

3) Podľa smeru pohybu tovaru:

- a. **vývozný clo** – obmedzuje vývoz tovaru, ktorého je na domácom trhu nedostatok
- b. **dovozný clo** – uplatňuje sa pri dovoze tovaru do krajiny

4) Podľa spôsobu výpočtu:

- a. **špecifické clo** – je vymerané v peňažných jednotkách na jednotku objemu, hmotnosti, plochy....
- b. **valorické clo** – (**hodnotové**) - určuje sa na základe percenta (colnej sadzby)- používa sa najčastejšie
- c. **kombinované clo** – je kombináciou valorického a špecifického cla
- d. **kĺzavé clo** – určuje sa podľa cenového pohybu na vnútornom trhu

---

1.6.4 Colná únia EÚ

Slovenská republika tvorí toho času s krajinami Európskej únie, Tureckom, Andorrou a San Marínom colnú úniu so spoločnou colnou hranicou. Toto jedno colné územie má rovnaké clá a štáty mimo tohoto spoločenstva tvoria colnú cudzinu.

[cit. 2010-03-15]. Dostupné

na:<http://www.euroinfo.gov.sk/index/go.php?id=1268&idf=154&lang=sk>

Prínosy

- zrušenie všetkých ciel na tovary dovážané z krajín EÚ
- zavedenie Spoločného colného sadzobníka Európskej únie
- zrušenie colných formalít na vnútorných hraniciach

Riziká

- náklady na zavedenie automatizovaného spracovania colných údajov
- dovoz menej kvalitných výrobkov
- zvýšené náklady na colnú a trhovú kontrolu

Zdroj: www.euroinfo.gov.sk

1.6.5 Netarifné prostriedky medzinárodnej obchodnej politiky

[cit. 2010-04-30]. prof. Mária Hambáľková, Medzinárodný obchod – prednáška 7

V rámci colnej únie EÚ sa využívajú nasledujúce nástroje obchodnej politiky na ochranu domáceho trhu :

- množstevné obmedzenia, kóty
- licencie – vývozné, dovozné
- ochranné opatrenia podľa pravidiel svetovej obchodnej organizácie (WTO)
- ochranné opatrenia voči nečlenským štátom WTO
- zvláštny systém prijímania ochranných opatrení voči Číne
- množstevné obmedzenia aj kontrola dovozu oceľarských výrobkov z niektorých krajín
- vývozné náhrady
- colná prirážka

---

2 Cieľ práce

Cieľom práce je popísať vývoj medzinárodného obchodu Slovenskej republiky z hľadiska vývoja salda obchodnej bilancie, vývoj vývozu a dovozu.

Ako sa zahraničný obchod formoval ešte pred vznikom samostanej Slovenskej republiky a ako bol ovplyvnený významnými medzníkmi v histórii našej krajiny, ako bol vstup do Európskej únie a do Európskej menovej a hospodárskej únie.

Ďalšími čiastkovými cieľmi je popísať vývoj medzinárodného obchodu z pohľadu obchodných partnerov, čiže významných krajín, ktoré sa na zahraničnom obchode podieľajú a popísať vývoj konkrétnych komodít, ktoré majú na zahraničnom obchode Slovenskej republiky významný podiel.

---

3 Metodika práce a metody skúmania

Objektom skúmania bol vývoj medzinárodného obchodu Slovenskej republiky v rokoch 2005 až 2009 z viacerých hľadísk.

Základným pracovným postupom bolo vyhodnotenie získaných štatistických údajov za obdobie rokov 2005 až 2009, ktoré boli rozdelené do nasledovných podskupín: Vývoj salda obchodnej bilancie, vývoj dovozu a vývozu, celkový vývoz a dovoz vybraných komodít podľa najvýznamnejších partnerov, teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu, celkový dovoz, celkový vývoz a saldo podľa vybraných krajín, zahraničný obchod podľa kapitol harmonizovaného systému – celkový dovoz a vývoz.

Z uvedených podskupín štatistických údajov boli vyhodnotené najvýznamnejšie položky z hľadiska objemu na strane dovozu a vývozu. Do práce bolo vybraných desať komodít, ktoré sa na dovoze a vývoze podieľali najväčším percentom. Boli identifikovaní siedmi najvýznamnejší obchodní partneri. V práci sú uvedení v členení podľa objemu salda, dovozu a vývozu danej krajiny.

V ďalšej časti sú špecifikované štyri najvýznamnejšie komodity zahraničného obchodu Slovenskej republiky na strane dovozu aj vývozu. Jednotlivé komodity sú zobrazené graficky s ohľadom na ich vývoj v rokoch 2005 až 2008, v členení podľa jednotlivých obchodných partnerov.

Uvedené údaje boli získané písomným kontaktom so zamestnancom Štatistického úradu, z webovej stránky Štatistického úradu Slovenskej republiky a ďalších webových stránok uvedených v zozname literatúry.

---

4 Vývoj medzinárodného obchodu v Slovenskej republike

4.1 Medzinárodný obchod na Slovensku pred rokom 1993

Ak hovoríme o vývoji medzinárodného obchodu Slovenskej republiky je potrebné začať ešte pred samotným vznikom samostatného Slovenska, ktoré vzniklo 1. januára 1993 - o 00.00 h rozdelením Česko-Slovenskej federatívnej republiky.

[cit. 2010-04-30]. Dostupné na <http://www.euroekonom.sk/obchod/zahranicny-obchod/vyvoj-zahranicneho-obchodu-sr-a-jeho-problemy/>

1948 – v Československu bol zoštatnený celý zahraničný obchod

Zoštatnením zahraničného obchodu sa vytvoril monopol v oblasti zahraničného obchodu. Štátom určené subjekty mohli uskutočňovať vývoznú a dovoznú činnosť.

1953 – boli zriadené podniky zahraničného obchodu (PZO). Boli to samostatné právnické osoby, štát neručil za ich ekonomickú podnikateľskú činnosť a ony neručili za záväzky štátu.

Vytvorením monopolu zahraničného obchodu došlo k oddeleniu výroby a vnútorného obchodu od zahraničného trhu. Výrobné podniky úplne stratili kontakty so svetovými trhmi, čo malo negatívne dôsledky.

polovica 60. rokov – dochádza k ďalšej reorganizácii PZO. Niektoré podniky sa pretransformovali na a.s. so spoluúčasťou výrobných podnikov. Výhodou bolo, že sa výrobné podniky zúčastňovali na obchodných rokovaniach so zahraničnými partnermi, cestovali na medzinárodné výstavy a pod. Táto nová organizačná štruktúra umožnila lepšie prepojenie domácej výroby so zahraničnými odberateľmi.

koniec 60. rokov – monopol v oblasti zahraničného obchodu bol narušený, pretože povolenie podnikat' v zahraničí získavajú výrobné i obchodné podniky

1989 – dochádza k liberalizácii zahraničnoobchodnej činnosti. Skoro 150 organizácií získalo súhlas vykonávať trvalé zahraničnoobchodnú činnosť a 84 organizácií dostalo dočasné povolenie vykonávať túto činnosť na dobu určitú.

1990 – boli stanovené isté podmienky na získanie povolenia v oblasti podnikania so zahraničím

---

1991 – situácia sa naďalej zjednodušuje, pre subjekty sa stačilo zapísať do podnikového registra, a tým mohli podnikáť v zahraničnoobchodnej oblasti

4.2 Vývoj medzinárodného obchodu v období po roku 1993

1993 – 1998 -vývoz tovaru má stúpajúcu tendenciu

- dochádza k nárastu schodku obchodnej bilancie, čo zaťažuje platobnú bilanciu a pôsobí na kurz slovenskej koruny

Schodok obchodnej bilancie je spôsobený faktormi.

Vnútorne faktory:

1. nárast domácej spotreby o 17 až 20% (vyrobené produkty sa spotrebovali doma), zníženie vývozu, bankrot a nejasnosti výroby niekoľkých rozhodujúcich strojárnských firiem
2. nízka exportná výkonnosť ešte fungujúcich strojárnských firiem

Vonkajšie faktory:

situácia na trhoch vyspelých štátov, produkty sa predávali ťažšie

1. objavujú sa príznaky svetovej krízy v hutníckych komoditách
2. objavujú sa noví exportéri z bývalého ZSSR a iných krajín na svetových trhoch s hutníckym tovarom

1997 – koncom roka sa začali prejavovať opatrenia vlády na podporu exportu (aplikácia dovoznej prirážky, sprísnenie a uplatnenie certifikátu, stanovenia dovozných kvót na niektoré potravinárske a poľnohospodárske výrobky). Tieto opatrenia pôsobili na útlm dovozu, pozitívne ovplyvnili obchodnú bilanciu a vytvorili priestor na predaj domácej produkcie. Obmedzovanie dovozu je signálom nedostatočnej exportnej výkonnosti, ukazuje zaostalosť výroby, nesprávnu štruktúru výrobných podnikov i celého národného hospodárstva SR. Rovnako obmedzovanie dovozu modernej vyspelej technológie v rámci technicko-inovačného rozvoja brzdí podmienky na rast produktivity práce a konkurencieschopnosť v budúcnosti.

Toho času je pre Slovenskú republiku príznačná vysoká otvorenosť ekonomiky, keďže sme malá krajina s malým vlastným trhom čo vyžaduje vyrábať produkciu vo veľkom a exportovať do ostatných krajín. Na druhej strane prostriedky získané z exportu umožňujú dovoz zahraničných produktov na náš trh a tým vytvárať konkurenčné prostredie pre domácich producentov aby vyrábali kvalitnejšie a lacnejšie produkty. Významnou súčasťou otvorenosti Slovenskej ekonomiky je prílev zahraničných

---

investícií. Bez zahraničného kapitálu by bolo fungovanie v postkomunistickom hospodárstve omnoho ťažšie a lepšie umožnilo naštartovať proces súčasného trhového hospodárstva.

Negatívnou stránkou medzinárodného obchodu a pohybu kapitálu je zvyšujúca sa konkurenca zahraničných firiem v krajine domáceho výrobcu. Aj na Slovensku sme zaznamenali krach viacerých domácich výrobcov, ktorí neboli schopní konkurovať veľkým zahraničným koncernom, čo sa v neposlednej miere prejavilo negatívne na raste nezamestnanosti v určitých regiónoch Slovenska, alebo v určitých odvetviach národného hospodárstva. Ako dôsledok je potrebné efektívnejšie prerozdelenie výrobných zdrojov na Slovensku a využiť zdroje na tie odvetvia, kde Slovensko má komparatívne výhody a tým zabezpečiť ich maximálny efekt.

V ďalších kapitolách práce sú uvedené detailnejšie už konkrétne odvetvia a krajiny, v ktorých sa Slovensko podieľalo na zahraničnom obchode, podľa údajov Štatistického úradu SR.

---

5 Intrastat – štatistika zahraničného obchodu o tovare

[cit. 2002-12- Dostupné na internete: www.intrastat.sk 03]

Intrastat systém bol v členských štátoch zavedený 1. januára 1993, keď bol na území EÚ vytvorený jednotný trh. To znamenalo zrušenie hraníc medzi členskými štátmi a teda aj colných kontrol na nich. Colné orgány už viac nie sú zodpovedné za registráciu a kontrolu obchodu medzi členskými štátmi. Štatistický úrad SR, ktorý využíval jednotný colný doklad ako zdroj údajov, musel ho nahradiť vlastným štatistickým zisťovaním. Intrastat systém zbiera priamo od príjemcov a odosielateľov tovarov údaje potrebné na zostavenie štatistiky obchodu medzi členskými štátmi.

Údaje získané v rámci Intrastat systému umožnia zostaviť štatistiku zahraničného obchodu, ktorá patrí spolu s národnými účtami a platobnou bilanciou, využívajúcimi tiež tieto údaje, medzi základné makroekonomické ukazovatele ovplyvňujúce hospodársku politiku vlády.

Súčasťou štatistiky obchodu medzi členskými štátmi, teda aj Intrastat systému sú informácie o tovare spoločenstva, ktorý je v pohybe medzi členskými štátmi. Intrastat systém sa vzťahuje aj na tovary, ktoré prekročia vonkajšiu hranicu spoločenstva pri pohybe z jedného členského štátu do iného. Pre systém INTRASTAT-SK je tovarom všetok hnuiteľný majetok vrátane elektrickej energie, plynu a vody.

Tovarom spoločenstva je:

- tovar úplne získaný alebo vyrobený na colnom území spoločenstva,
- tovar z krajín a území, ktoré nie sú súčasťou colného územia, prepustený do voľného obehu,
- tovar získaný alebo vyrobený z tovarov uvedených v vpredchádzajúcich bodoch.

Z hľadiska systému INTRASTAT-SK sa pri odoslaní uvádzajú informácie o tovaroch spoločenstva opúšťajúcich územie Slovenskej republiky, odoslaných do iného členského štátu okrem tovaru, ktorý cez územie Slovenskej republiky priamo prechádza alebo sa tu zastaví z dôvodov súvisiacich s prepravou tovaru. Predmetom hlásenia o prijatí tovaru sú informácie o tovaroch spoločenstva vstupujúcich na územie Slovenskej republiky okrem tovaru, ktorý cez územie Slovenskej republiky priamo prechádza alebo sa tu zastaví z dôvodov súvisiacich s prepravou tovaru.

---

6 Štatistické údaje zahraničného obchodu Slovenskej republiky

Nasledujúca kapitola je venovaná výsledkom zahraničného obchodu Slovenskej republiky v rokoch 2005 až 2009. Je uvedený celkový vývoz a dovoz za dané obdobie, vývoj salda obchodnej bilancie v jednotlivých mesiacoch uvedených rokov. V hodnotení celkového vývozu a dovozu za dané obdobie sme graficky znázornili vývoj vybraných desiatich komodít, ktoré sa značnou mierou podieľali na celkovom objeme zrealizovaného dovozu a vývozu.

V sledovanom období bol zrealizovaný dovoz a vývoz v najväčšom objeme v roku 2008, následne v roku 2009 sledujeme pokles na strane dovozu aj vývozu dokonca pod úroveň roku 2007, na čom mala značný vplyv hospodárska kríza, ktorá sa vo svete objavila koncom roku 2008 a v roku 2009 pokračovala.

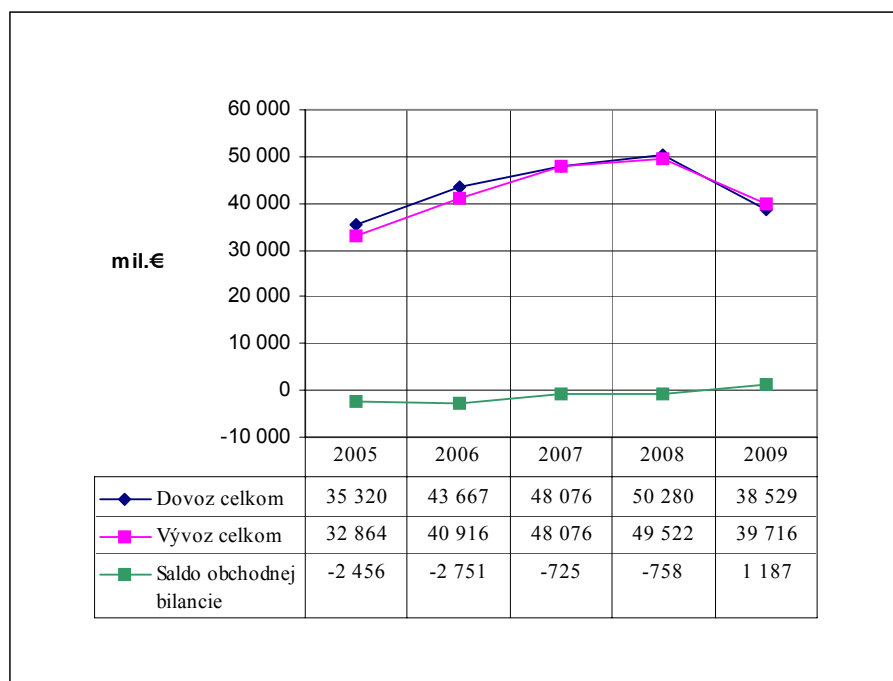
Tab. 1 Zahraničný obchod Slovenskej republiky 2005 - 2009

Rok	Dovoz celkom	Vývoz celkom	Saldo obchodnej bilancie
2005	35 320	32 864	-2 456
2006	43 667	40 916	-2 751
2007	48 076	48 076	-725
2008	50 280	49 522	-758
2009	38 529	39 716	1 187
v mil. EUR			

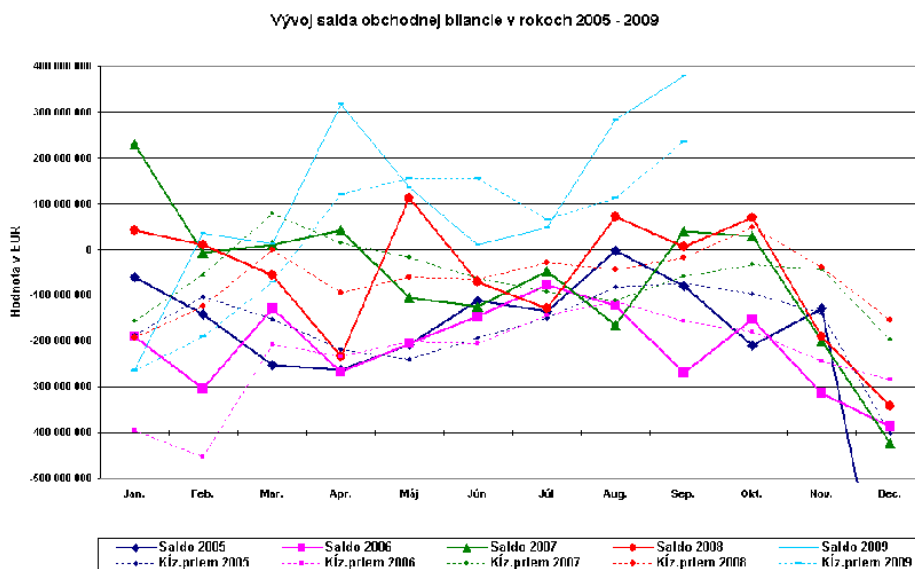
6.1 Vývoj salda obchodnej bilancie Slovenskej republiky 2005-2009

Saldo obchodnej bilancie v sledovanom období je pasívne, v obrázku č. 1 vidíme, že saldo obchodnej bilancie malo stúpajúcu tendenciu a v roku 2009 bolo aktívne. Znižovanie deficitu zahraničného obchodu bolo spôsobené produkciou nových výrobných podnikov od roku 2007, ku ktorým patria automobilky PSA Peugeot Citroen a KIA a výrobcovia čiernej techniky SAMSUNG a SONY.

Obr. 1 Vývoj zahraničného obchodu Slovenskej republiky 2005 -2009

Obr. 2 Vývoj salda obchodnej bilancie v rokoch 2005 - 2009

6.2 Vývoj vývozu Slovenskej republiky v rokoch 2005 až 2009

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky – Výsledky zahraničného obchodu 2010 [cit. 2010-05-01]. Dostupné na: <http://www.economy.gov.sk/vysledky-zahranicneho-obchodu-6739/128424s>

V roku 2005 výraznejšie vzrástol vývoz televíznych prijímačov o 23 466 mil. Sk, ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, iných ako surových o 13 807 mil. Sk, strojov na automatické spracovanie údajov a ich jednotiek o 7 912 mil. Sk. Najviac klesol vývoz osobných automobilov a iných motorových vozidiel konštruovaných hlavne na prepravu osôb o 13 544 mil. Sk, častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 7 874 mil. Sk. V rámci najvýznamnejších obchodných partnerov vzrástol vývoz do Českej republiky o 15,7%, Talianska o 15,6%, Poľska o 28,3%, Maďarska o 23,6%, Francúzska o 19,4%, Holandska o 26,8%, Spojeného kráľovstva o 18,2% a Španielska o 29,4%.

Vývoz v roku 2006 vzrástol z tovarového hľadiska v osobných automobiloch o 68,9 mld. Sk, najmä vďaka vývozu automobilov KIA a Peugeot. Na druhom mieste sa zvýšil vývoz televíznych prijímačov o 59,0 mld. Sk, a to najmä produkcie SAMSUNG. V rámci najvýznamnejších obchodných partnerov vzrástol vývoz do Spojeného kráľovstva o 56,2 %, Holandska o 51,7 %, Francúzska o 37,6 %.

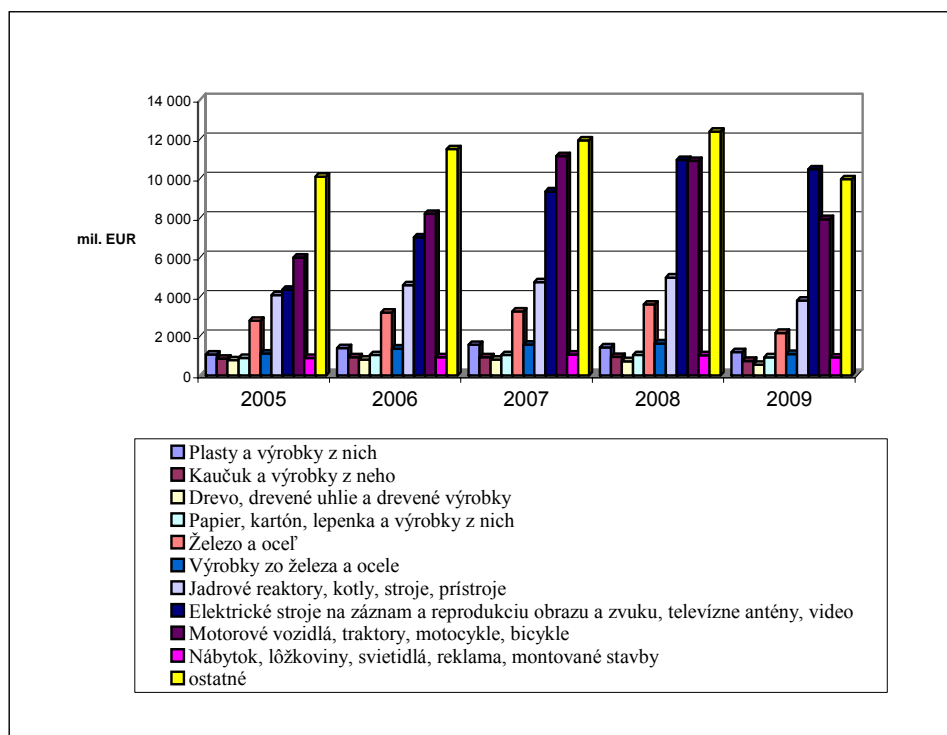
V roku 2007 z tovarového hľadiska vzrástol výraznejšie vývoz osobných automobilov o 64,7 mld. Sk, najmä rastom vývozu automobilov Peugeot, KIA a Volkswagen čo je zrejme aj z obrázku č. 5, v ktorom je zobrazený značný nárast vývozu tejto komodity, ako aj televíznych prijímačov o 58,1 mld. Sk, a to najmä produkcie SAMSUNG a SONY. Zvýšil sa vývoz karosérií motorových vozidiel o 12,5 mld. Sk, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 10,8 mld. Sk.

Najviac klesol vývoz strojov na automatické spracovanie údajov o 16,1 mld. Sk, elektrickej energie o 3,0 mld. Sk. Vzrástol najmä vývoz do Francúzska o 80,8 % a Spojeného kráľovstva o 42,5 %.

Vývoz v roku 2008 výraznejšie vzrástol v tovarovej skupine televíznych prijímačov o 36,6 mld. Sk, na druhej strane najviac klesol vývoz osobných automobilov a iných motorových vozidiel konštruovaných najmä na prepravu osôb o 22,7 mld. Sk. V rámci najvýznamnejších obchodných partnerov vzrástol vývoz do Ruskej federácie až o 75,3 %. Znížil sa vývoz do Holandska o 10,3 % a Španielska o 20,2 %.

V roku 2009 výraznejšie vzrástol vývoz častí a súčastí prístrojov na prenos rozhlasového alebo televízneho vysielania o 282,9 mil. EUR. Najviac klesol vývoz osobných automobilov a iných motorových vozidiel konštruovaných hlavne na prepravu osôb o 1 988,9 mil. EUR. V rámci významných obchodných partnerov sa znížil vývoz do Českej republiky o 23,5 %, Maďarska o 24,1 %, Ruskej federácie o 24,4 % a Holandska o 21,1 % .

**Obr. 3 Zahraničný obchod SR podľa harmonizovaného systému –
CELKOVÝ VÝVOZ v rokoch 2005 - 2009**

6.3 Vývoj dovozu Slovenskej republiky v rokoch 2005 až 2009

V dovoze v roku 2005 bol zaznamenaný nárast dovozu výrobkov s tekutými kryštálmi o 13 042 mil. Sk, ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, surových o 12 709 mil. Sk, častí a súčastí vysielacích prístrojov a televíznych prijímačov o 6 548 mil. Sk. Zvýšil dovoz z Ruskej federácie o 30,4%, Poľska o 17,3%, Čínskej ľudovej republiky o 34,6% a Kórejskej republiky o 66%.

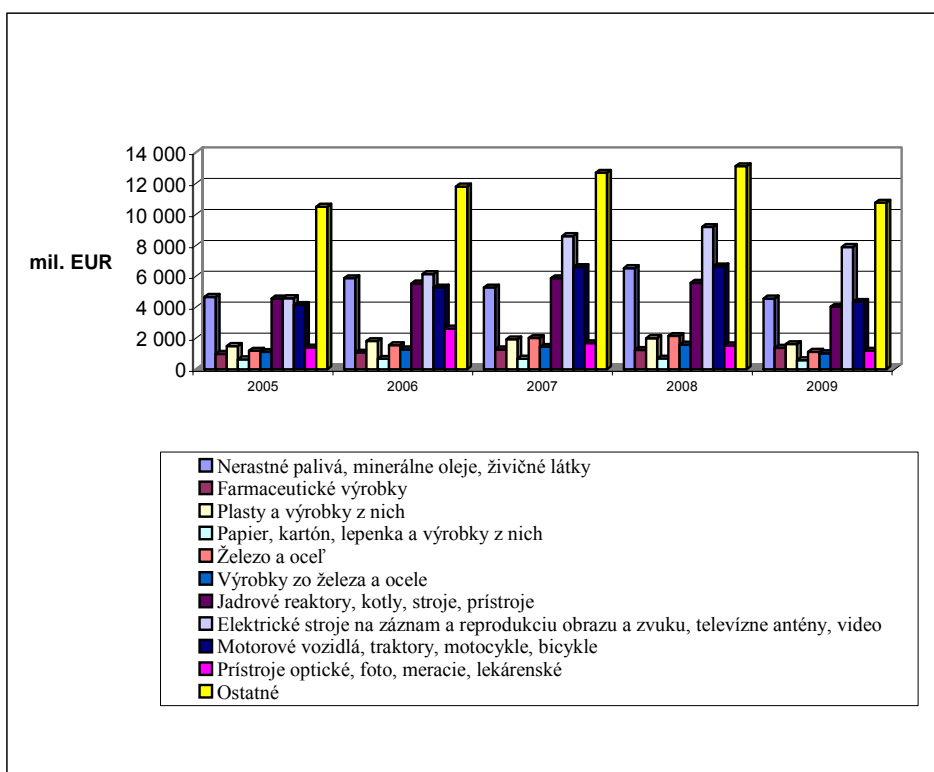
Dovoz v roku 2006 najviac vzrástol u výrobkov s tekutými kryštálmi o 32,9 mld. Sk na výrobu LCD televízorov; častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 23,4 mld. Sk, rupy o 19,4 mld. Sk. Zvýšil dovoz z Kórejskej republiky až o 82,5 %,

Maďarska o 57,3 %, Čínskej ľudovej republiky o 52,6 %, Ruskej federácie o 31,4 % a Poľska o 33,7 %.

V roku 2007 najviac vzrástol dovoz častí a súčastí vysielacích prístrojov pre rozhlasové alebo televízne vysielanie o 65,2 mld. Sk a častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 30,1 mld. Sk. Najviac klesol dovoz výrobkov s tekutými kryštálmi o 30,2 mld. Sk. Zvýšil dovoz z Maďarska o 30,2 %, Číny o 46,2 %, Kórejskej republiky o 41,7 % a Francúzska o 32,5 %

Z tovarového hľadiska v roku 2008 najviac vzrástol dovoz ropných plynov a iných plynných uhlíkovodíkov o 16,4 mld. Sk, častí a súčastí vysielacích prístrojov na rádiatelefoniu, rádiatelegrafiu, rozhlasové a televízne vysielanie o 12,7 mld. Sk, osobných automobilov a iných motorových vozidiel konštruovaných hlavne na prepravu osôb o 12,5 mld. Sk. Klesol dovoz častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 16,3 mld. Sk, výrobkov s tekutými kryštálmi o 6,9 mld. Sk. Zvýšil sa dovoz z Ruskej federácie o 21,1 %, Kórejskej republiky o 21,4 %, Číny o 15,3 %.

**Obr. 4 Zahraničný obchod SR podľa harmonizovaného systému –
CELKOVÝ DOVOZ v rokoch 2005 – 2009**

Z tovarového hľadiska najviac vzrástol dovoz liekov o 112,7 mil. EUR a televíznych prijímačov o 85,6 mil. EUR. Najviac klesol dovoz ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, surových o 1 123,4 mil. EUR, častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 933,1 mil. EUR, osobných automobilov a iných motorových vozidiel konštruovaných hlavne na prepravu osôb o 659,4 mil. EUR. Vo vzťahu k najvýznamnejším obchodným partnerom sa zvýšil dovoz zo Spojeného kráľovstva o 52,2 %. Znížil sa dovoz z Nemecka o 30,3 %.

6.4 Vývoj zahraničného obchodu podľa vybraných krajín

V tabuľke číslo 2 uvádzam objemy celkových dovozov, celkových vývozov a salda podľa vybraných krajín, ktoré mali na nich významný podiel. Najvýznamnejším obchodným partnerom v sledovanom období bolo Nemecko, ktoré nasledujú Ruská federácia a Česká republika. Dovozy a vývoz do Nemecka má stúpajúcu tendenciu, v roku 2005 bol zrealizovaný dovoz vo výške 219 355 mil. Sk a v roku 2008 to bolo už 298 394 mil. Sk, vývoz do Nemecka dosiahol v roku 2005 hodnotu 255 345 mil. Sk a v roku 2008 to bolo už 301 443 mil. Sk.

Tab. 2 Celkový dovoz, celkový vývoz a saldo podľa vybraných krajín s významným podielom

Mill. SKK FOB/FOB

Ukazovateľ		2005	2006	2007	2008
Česká republika	dovoz	135 782	148 940	156 384	170 925
	vývoz	140 523	175 910	184 785	194 772
	saldo	4 741	26 970	28 401	23 847
Čína	dovoz	34 638	50 416	73 638	86 043
	vývoz	3 949	6 538	10 813	13 038
	saldo	-30 689	-43 877	-82 826	-73 005
Francúzsko	dovoz	34 775	41 163	53 645	60 302
	vývoz	38 236	52 682	92 926	101 296
	saldo	3 462	11 519	39 281	40 994
Maďarsko	dovoz	38 203	57 067	74 594	75 731
	vývoz	58 802	73 479	89 667	92 005
	saldo	20 598	16 412	15 073	16 274

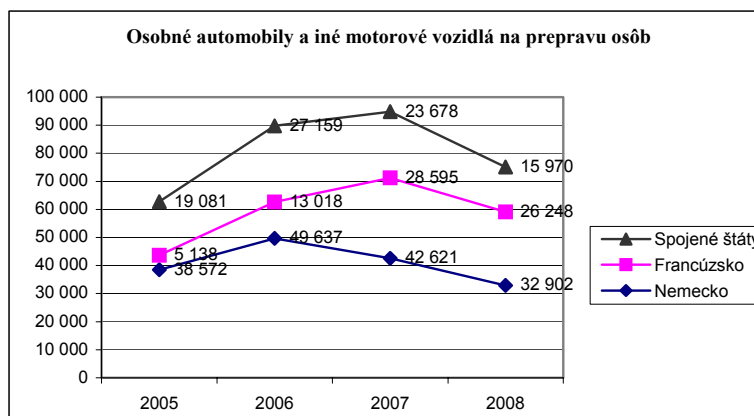
Nemecko	dovoz	219 355	253 769	269 009	298 394
	vývoz	255 345	284 830	300 984	301 443
	<i>saldo</i>	<i>35 991</i>	<i>31 061</i>	<i>31 975</i>	<i>3 049</i>
Ruská federácia	dovoz	114 237	150 612	135 419	164 263
	vývoz	15 376	20 408	32 166	56 403
	<i>saldo</i>	<i>-98 861</i>	<i>-130 204</i>	<i>-103 254</i>	<i>-107 861</i>
Taliansko	dovoz	50 646	57 701	54 744	56 486
	vývoz	65 500	79 478	89 766	87 852
	<i>saldo</i>	<i>14 854</i>	<i>21 777</i>	<i>35 022</i>	<i>31 366</i>

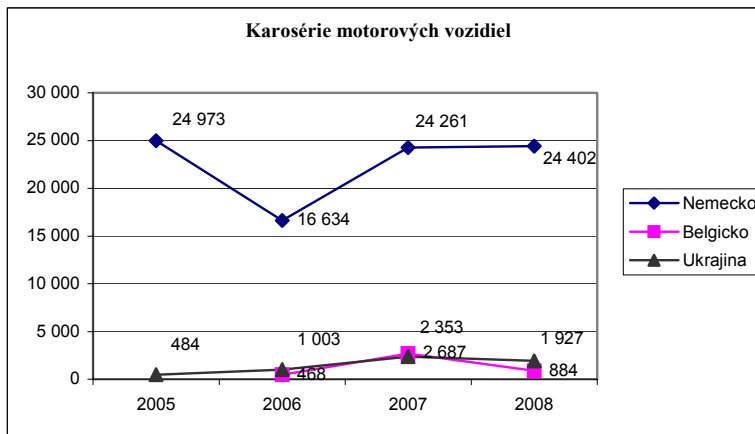
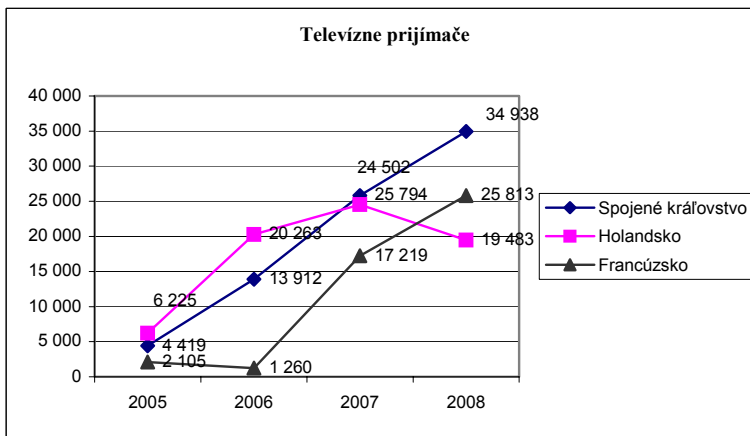
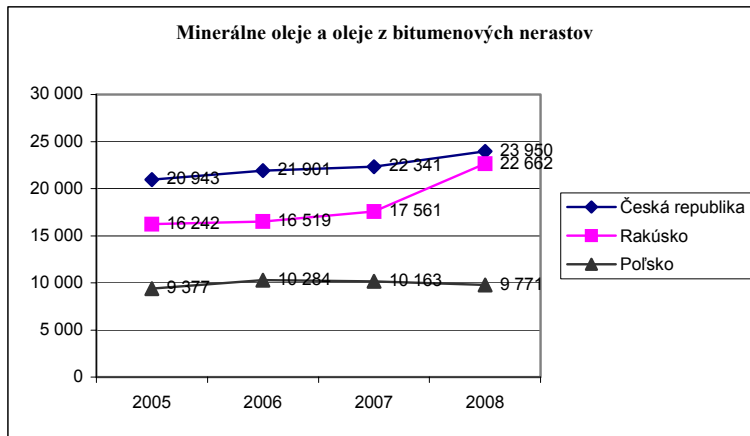
6.5 Vývoz a dovoz významných komodít v členení podľa najvýznamnejších partnerov

Z hľadiska komoditného zastúpenia sa na vývoze značne podieľali osobné automobily a iné motorové vozidlá pre prepravu osôb a karosérie motorových vozidiel. Vývoj vývozu týchto komodít sme znázornili v obrázku č. 5, kde sú uvedené ďalšie dve komodity ktoré sa významne podieľali na vývoze v sledovanom období. Na strane dovozu z Nemecka majú zastúpenie hlavne nasledujúce komodity: časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel, osobné autmobily a iné motorové vozidlá na prepravu osôb a výrobky s tekutými kryštálmi, znázornené v obrázku č.6.

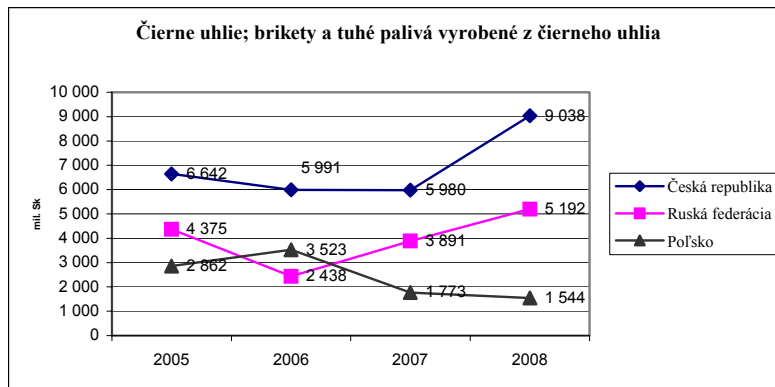
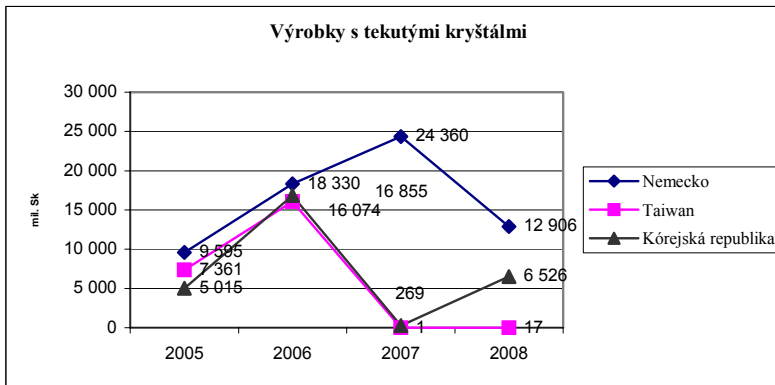
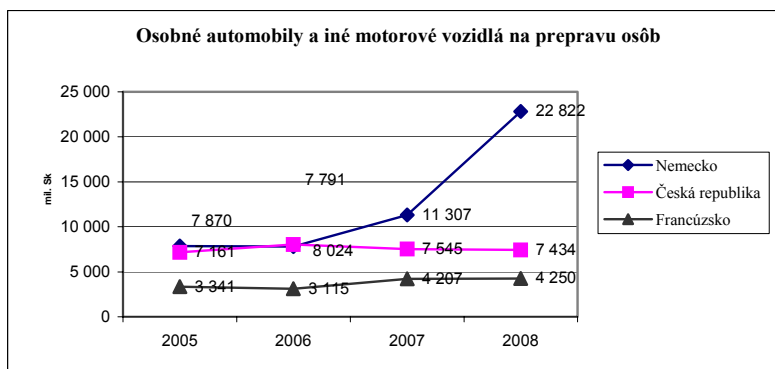
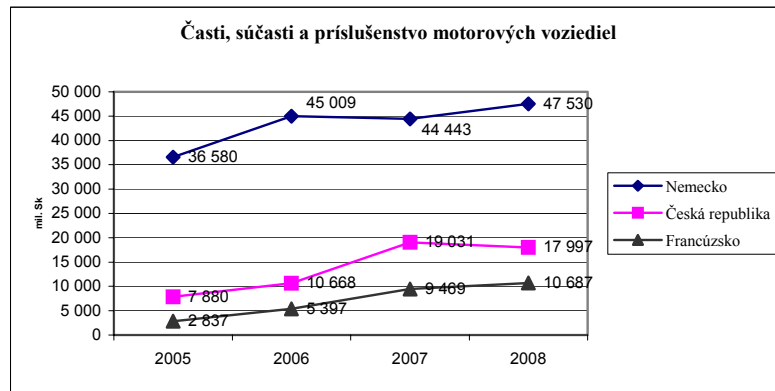
Záporné saldo obchodnej bilancie v sledovanom období má Ruská federácia a Čína, kde môžeme sledovať že objem dovezeného tovaru z Číny narastá. V roku 2005 bol dovezený tovar v hodnote 34 638 mil. Sk a v roku 2008 to bolo už 86 043 mil. Sk, čo číni nárast o 248%.

Obr. 5 Celkový VÝVOZ vybraných komodít podľa najvýznamnejších partnerov

Obr. 6 Celkový DOVOZ vybraných komodít podľa najvýznamnejších partnerov

---

7 Spoločnosti SR s významným podielom na zahraničnom obchode

Zo zdrojov štatistického úradu Slovenskej republiky sme zostavili tabuľku piatich najvýznamnejších dovozcov a vývozcov za sledované obdobie rokov 2005 až 2009.

Z uvedeného prehľadu je zrejmé zameranie zahraničného obchodu na dovoz a vývoz elektronických zariadení spoločnosťou SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o., ktorá bola vo všetkých sledovaných rokoch na popredných miestach z hľadiska významnosti.

Nasleduje spoločnosť VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. ktorá sa zaoberá výrobou motorových vozidiel. U tejto spoločnosti môžeme sledovať v rokoch 2008 a 2009 pokles dovozu a v roku 2009 aj vývozu, čo bolo spôsobené hospodárskou krízou na domácom a svetových trhoch.

Stabilné popredné miesto drží spoločnosť SLOVNAFT, a.s., nasledujú spoločnosti SONY SLOVAKIA, spol. s r.o. a U.S. Steel Košice, s.r.o..

Tab. 3 Spoločnosti s významným podielom na zahraničnom obchode

rok 2009			
Poradie	Dovozca	Poradie	Vývozca
1.	SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o.	1.	Samsung Electronics Europe Logistics B.V.
2.	SLOVNAFT, a.s.	2.	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.
3.	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.	3.	PCA Slovakia, s.r.o.
4.	SONY SLOVAKIA, spol. s r.o.	4.	KIA Motors Slovakia s.r.o.
5.	Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	5.	SLOVNAFT, a.s.
rok 2008			
Poradie	Dovozca	Poradie	Vývozca
1.	SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o.	1.	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.
2.	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.	2.	Samsung Electronics Europe Logistics B.V.
3.	SLOVNAFT, a.s.	3.	U.S. Steel Košice, s.r.o.
4.	Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	4.	SLOVNAFT, a.s.
5.	SONY SLOVAKIA, spol. s r.o.	5.	KIA Motors Slovakia s.r.o.

rok 2007			
Poradie	Dovozca	Poradie	Vývozca
1.	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.	1.	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.
2.	SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o.	2.	Samsung Electronics Europe Logistics B.V.
3.	SLOVNAFT, a.s.	3.	U.S. Steel Košice, s.r.o.
4.	Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	4.	SLOVNAFT, a.s.
5.	U.S. Steel Košice, s.r.o.	5.	PCA Slovakia, s.r.o.
rok 2006			
Poradie	Dovozca	Poradie	Vývozca
1.	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.	1.	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.
2.	SLOVNAFT, a.s.	2.	U.S. Steel Košice, s.r.o.
3.	SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o.	3.	SLOVNAFT, a.s.
4.	Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	4.	SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o.
5.	U.S. Steel Košice, s.r.o.	5.	Samsung Electronics Europe Logistics B.V.
rok 2005			
Poradie	Dovozca	Poradie	Vývozca
1.	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.	1.	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.
2.	SLOVNAFT, a.s.	2.	U.S. Steel Košice, s.r.o.
3.	SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o.	3.	SLOVNAFT, a.s.
4.	Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	4.	SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o.
5.	U.S. Steel Košice, s.r.o.	5.	Mondi Business Paper SCP, a.s.

---

8 Vstup Slovenska do Európskej únie a vplyv na medzinárodný obchod

8.1 História vzniku Európskej únie

Samotný vývoj súčasnej fungujúcej Európskej únie so svojim legislatívnym usporiadaním je značne rozsiahly z hľadiska času ako aj významných udalostí, ktoré prispeli k jej formovaniu. V nasledujúcej kapitole sme uviedli len najvýznamnejšie medzníky vzniku EÚ.

[cit. 2010-05-03]. Dostupné na internete: <http://www.euroinfo.gov.sk/index/go.php?id=85>>

9. máj 1950 - Robert Schuman, francúzsky minister zahraničných vecí vystupuje s dôležitým prejavom, kde predstaví návrhy, aby Francúzsko a Spolková republika Nemecko združili svoje zdroje uhlia a ocele do jednej organizácie, do ktorej sa môžu zapojiť aj ostatné európske krajiny. Tento dátum možno pokladať za zrodenie Európskej únie, 9. máj sa každoročne oslavuje ako Deň Európy.

30. júla 1962 -EHS začína uskutočňovať „spoločnú poľnohospodársku politiku“, čím umožňuje krajinám spoločnú kontrolu výroby potravín.

1. júl 1968 -Úplné zrušenie cla na priemyselné výrobky medzi členskými štátmi EHS o 18 mesiacov skôr, ako bolo plánované zavedenie spoločného colného sadzovníka. Týmto aktom odštartoval voľný cezhraničný obchod. Zrodila sa najväčšia obchodná skupina na svete.

7. - 10. jún 1979 -Prvé priame voľby do 410-členného Európskeho parlamentu. Poslancov predtým delegovali do EP národné parlamenty.

14. jún 1985 - Podpísal sa Schengenský dohovor s cieľom zrušiť kontroly na hraniciach medzi členskými krajinami Európskych spoločenstiev.

1. január 1993 - Vznik jednotného trhu a jeho štyroch slobôd: voľný pohyb tovaru, služieb, osôb a peňazí sa stáva skutočnosťou.

1. január 2002 -V 12 krajinách eurozóny sa začínajú používať bankovky a mince **euro**. Ich tlač, razenie a distribúcia v 12 krajinách predstavujú rozsiahlu logistickú operáciu. Do obehu sa dalo viac ako 80 miliárd mincí.

---

1. december 2009 - Lisabonská zmluva vstúpila do platnosti po jej ratifikácii vo všetkých 27 členských krajinách EÚ. Európska únia ňou získala právnu subjektivitu. Lisabonská zmluva, ktorá vstúpila do platnosti stanovuje do roku 2014 počet členov Európskej komisie na 27

8.2 Podmienky členstva v Európskej únii

Vzťahy SR - EÚ sú založené na Európskej dohode o pridružení, ktorá bola podpísaná 4. 10. 1993 a vstúpila do platnosti 1. 2. 1995.

Od vzniku samostatnej Slovenskej republiky v roku 1993 patril vstup do Európskej únie medzi priority slovenskej zahraničnej politiky.

Jednou z podmienok získania členstva pre všetky kandidátske krajiny je plnenie tzv. Kodanských kritérií, ktoré boli schválené na zasadnutí Európskej rady v Kodani v r. 1993. Tieto kritériá sa delia na viaceré skupiny:

- Politické kritériá - kandidátska krajina musí disponovať inštitucionálnou stabilitou ako zárukou demokratického zriadenia a právneho štátu, ako aj dodržiavania ľudských práv a ochrany menšín.
- Ekonomické kritériá - tieto zahŕňajú fungujúcu trhovú ekonomiku a schopnosť odolávať konkurenčným tlakom v rozšírenej Európskej únii.
- Prevzatie *acquis communautaire* - kandidátske krajiny musia harmonizovať právny poriadok s EÚ a zároveň preukázať schopnosť jeho implementácie v praxi.

Vyhodnocovanie plnenia týchto kritérií bolo obsahom pravidelných správ o pokroku dosiahnutom v príprave na vstup do EÚ, ktoré vypracúvala každoročne Európska komisia. Prvá správa bola vypracovaná v r. 1998, posledná v roku 2004, tesne pred vstupom SR do EÚ, 1. mája 2004.

V decembri 1999 rozhodla Európska rada na Helsinskom summite o pozvaní Slovenska na rozhovory o vstupe do EÚ a v marci 2000 začali v Bruseli oficiálne rokovania. Slovensko muselo s EÚ rokovať v 31 negociačných kapitolách.

Na kodanskom summite v decembri 2002 Slovensko oficiálne skončilo predvstupové rokovania uzavretím kapitol poľnohospodárstvo a financie a rozpočet.

Prístupová zmluva Slovenskej republiky s EÚ bola podpísaná 16. apríla 2003 a 1. júla 2003 ju schválilo aj plénum NR SR. Slovensko podobne ako ostatné kandidátske

---

krajiny po ukončení rokovaní o vstupe do EÚ vyhlásilo 16. - 17. mája 2003 referendum, v ktorom mali občania možnosť vyjadriť sa priamo k otázke nášho vstupu do Európskej únie. Po úspešnej ratifikácii Prístupovej zmluvy sa Slovenská republika stala od 1. mája 2004 členom Európskej únie.

8.3 Členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii a jej prínos k medzinárodnému obchodu

Vstup SR do EÚ vytvára predpoklad vytvorenia colnej únie , ktorej realizácia predpokladá dva druhy obchodnopolitického charakteru :

a.) opatrenia medzi členmi colnej únie (zahŕňa odstránenie ciel a kvantitatívnych opatrení pri vzájomnom obchode s tovarom a so službami)

b.) nahradenie jednotlivých národných colných dovozných taríf v obchodnom styku členov colnej únie s nečlenmi, spoločnou colnou tarifou

Táto únia však môže znamenať aj hrozby pre jednotlivé členské krajiny:

- konkurencieschopnosť výrobkov nie je až tak vysoká
- na druhej strane, náš trh je lákavý pre konkurentov zvonku
- silní investori na druhej strane
- slabý manévrovací priestor týkajúci sa investícií na našej strane
- veľký trhový segment- potreba individuálneho prístupu- vysoké výdavky na prieskum trhu , reklamu, prienik atd.
- naše firmy malé a neznáme
- zvyšovanie závislosti na okolitých krajinách
- potreba akceptácie politiky ako členských štátov
- potreba prispôsobovania sa normám, predpisom, inštrukciám
- zvýšený dôraz sa kladie na harmonizáciu vo všetkých oblastiach
- potreba ochraňovať domáci trh
- zvýšená potreba certifikátov a skúšok našich výrobkov

[cit. 2010-04-30].:- HOSPODÁRSKE NOVINY 5.3.2002, Vstupom Slovenska do EÚ čakajú zahraničný obchod zmeny, Luboš Vagač, riaditeľ Centra pre hospodársky rozvoj
Dostupné na: http://www.cphr.sk/denna_tlac_hn05032002.htm

Možno však predpokladať, že k dramatickým zmenám v štruktúre zahraničného obchodu nepríde, keďže prevažujúca časť produkcie mala pred vstupom do EÚ relatívne voľný prístup na trhy EÚ a naopak. Dodatočná ochrana môže narásť v obchode s tretími krajinami. Pôjde najmä o produkty z krajín mimo EÚ, na dovoz ktorých Slovensko uplatňuje nižšie colné sadzby ako únia. Podstatou spoločnej obchodnej politiky EÚ je prijatie spoločného colného sadzobníka. Vzájomné porovnanie colných sadzobníkov ukazuje, že napriek všeobecnej podobnosti má Slovensko celkovo mierne nižšiu colnú ochranu dovozu ako EÚ.

Slovensko vykazuje dlhodobu pasívnu obchodnú bilanciu, čo sa výrazne nezmenilo ani integráciou. Po vstupe možno očakávať deficit obchodnej bilancie, čo potvrdzujú ekonometrické odhady, ako aj skúsenosti z krajín, ktoré sa integrovali do únie v minulosti. V prípade Slovenska bude deficit vytvárať naďalej hlavne dovoz z tretích krajín, predovšetkým z Ruska. Tento fakt vyplýva zo závislosti SR od dovozu nerastných surovín, ktorého teritoriálna štruktúra sa nezmenila ani po vstupe do EÚ. Navyše, dovoz týchto komodít má u nás pozitívnu cenovú elasticitu, čo znamená, že sa dovážajú nezávisle od pohybu cien na svetových trhoch.

---

9 Vstup Slovenska do menovej únie a vplyv na medzinárodný obchod

9.1 Podmienky vstupu do hospodárskej a menovej únie (HMÚ)

[cit. 2010-04-30]. Dostupné na internete: <http://www.euromena.sk/eurozona/9418s>

V júni 1988 Európska rada, ktorá je zložená z najvyšších predstaviteľov jednotlivých členských štátov a vlád, potvrdila cieľ postupného vytvorenia Hospodárskej a menovej únie (HMÚ) a poverila výbor preskúmať a navrhnúť konkrétne kroky, ktoré by k takejto únii viedli. Správa navrhovala, aby sa hospodárska a menová únia dosiahla v troch samostatných etapách: v prvej sa mali liberalizovať kapitálové pohyby v rámci EÚ a zblížiť menové politiky jednotlivých štátov; v druhej sa na úrovni únie mala vytvoriť autorita na kontrolu jednotlivých menových pohybov a mali sa tiež zaviesť opatrenia na postupné zblížovanie jednotlivých národných mien; v tretej etape sa mali neodvolateľne fixovať výmenné kurzy medzi menami zúčastnených štátov a vykonávanie menovej politiky sa malo preniesť na úroveň Európskej únie.

Tri etapy budovania HMÚ:

- Prvá etapa - zrušenie obmedzení pohybu kapitálu v EÚ júl 1990 – 31. december 1993
- Druhá etapa HMÚ - zriadenie Európskeho menového inštitútu a Európskej centrálnej banky január 1994 - 31. december 1998
- Tretia etapa HMÚ - stanovenie neodvolateľných výmenných kurzov od 1. januára 1999

[cit. 2010-04-30:]. Dostupné na internete <http://www.nbs.sk/sk/euro/zavedenie-eura>

Podmienkou pre vstup do eurozóny bolo splnenie štyroch konvergenčných kritérií, tzv. **maastrichtských kritérií**:

1. **Verejné financie:** Kritérium pre hospodárenie verejných financií zahŕňa v sebe 2 oblasti. Verejný deficit za posledný rok pred hodnotením nesmie presiahnuť 3 % HDP a verejný dlh nesmie presiahnuť 60 % HDP.
2. **Inflačné kritérium:** Priemerná inflácia za posledných 12 mesiacov, meraná podľa harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien, nesmie presiahnuť

---

priemer troch krajín EÚ s najlepšimi výsledkami v oblasti cenovej stability o viac ako 1,5 percentuálneho bodu.

3. **Stabilita dlhodobých úrokových sadzieb:** Priemerná dlhodobá úroková sadzba za posledných 12 mesiacov nesmie presiahnuť priemer dlhodobých úrokových sadzieb troch krajín EÚ s najlepšimi výsledkami v oblasti cenovej stability o viac ako 2 percentuálne body.
4. **Stabilita výmenného kurzu:** Dva roky pred hodnotením musí byť národná mena zapojená do mechanizmu výmenných kurzov (ERM II). Počas tohto obdobia nesmie krajina menu jednostranne devalvovať, mena nesmie vybočiť z dohodnutého fluktuačného pásma, musí sa pohybovať blízko centrálnej parity a pri vývoji kurzu sa nesmú vyskytnúť vážne napätia.

9.2 Pripravenosť slovenskej ekonomiky na vstup do HMÚ

Podpisom Prístupovej zmluvy k Európskej únii (16. apríla 2003 v Aténach) sa Slovenská republika zaviazala k vstupu do Hospodárskej a menovej únie a k zavedeniu spoločnej meny – eura.

[cit. 2010-04-30:]. Dostupné na internete <http://www.nbs.sk/sk/euro/zavedenie-eura>

16. júl 2003– vláda SR schválila Stratégiu prijatia eura v SR a spoločný postup vlády SR a Národnej banky Slovenska pri vstupe Slovenskej republiky do eurozóny.

6. júl 2005– vláda SR schválila Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike.

26. september 2007– vláda SR schválila zákon 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, tzv. generálny zákon.

3. jún 2008– ministri financií členských krajín Európskej únie na zasadnutí Rady EÚ pre ekonomické a finančné otázky (ECOFIN) v Luxemburgu odporučili vstup Slovenska do eurozóny k 1. januáru 2009.

20. jún 2008– Rada Európskej únie v zložení hláv štátov definitívne potvrdila prijatie Slovenska do eurozóny.

8. júl 2008– Rada Európskej únie na úrovni ministrov financií členských štátov Európskej únie (ECOFIN) stanovila neodvolateľný prepočítavací koeficient medzi eurom a slovenskou korunou (konverzný kurz) na úrovni **1 € =30,1260 Sk**.

Slovenská republika sa dňom 1. januára 2009 stala v poradí 16. krajinou eurozóny.

Ako bolo uvedené v kapitole 9.1 podmienkou pre vstup do eurozóny bolo splnenie štyroch konvergenčných kritérií, tzv. maastrichtských kritérií, ktoré boli naplnené nasledovne:

Tab. 3 Splnenie maastrichtských kritérií

Kritérium	Referenčná hodnota	Marec 2008	Stav plnenia
Verejný deficit (% z HDP)	3,0	2,2	☑
Verejný dlh (% z HDP)	60,0	29,4	☑
Miera inflácie (%)	3,2	2,2	☑
Stabilita dlhodobých úrokových sadziieb (%)	6,5	4,5	☑
Stabilita výmenného kurzu	Dva roky pred hodnotením musí byť národná mena zapojená do mechanizmu výmenných kurzov (ERM II)	Členstvo v ERM II od novembra 2005	☑

Zdroj: www.euromena.sk

9.3 Vplyv vstupu do menovej únie na zahraničný obchod SR

VPLYV ZAVEDENIA EURA NA ZAHRANIČNÝ OBCHOD [cit. 2010-04-30].: Investor č.3, Kuruc Radko, Národná banka Slovenska Dostupné na internete <http://www.euromena.sk/aktuality/9853c>

Pri odhade vplyvu spoločnej meny na zahraničný obchod je potrebné si uvedomiť, že do členských krajín Európskej únie smeruje takmer 87% slovenského exportu. Obchodná bilancia Slovenska z teritoriálneho hľadiska s krajinami európskej pätnástky, ako aj s rozšírenou EÚ, dosahuje kladné čísla. Skutočnosť, že vývoz do krajín EÚ každoročne rastie, dáva predpoklad na znižovanie deficitu obchodnej bilancie, ktorý je okrem iného spôsobený aj dovozom strategických surovín alebo tzv. investičnými dovozmi. Vplyv zavedenia eura na zahraničný obchod Slovenska možno odvodiť aj na základe skúseností krajín z minulosti. Hoci euro sa najprv používalo

---

výhradne v bezhotovostnom styku, výraznejší rast zahraničného obchodu medzi členmi eurozóny nastal po jeho zavedení v hotovostnej forme.

Napriek tomu, že zavedenie eura neovplyvní veľkosť trhu, určite bude mať vplyv na alokáciu výrobných faktorov - najmä kapitálu. Zavedenie spoločnej meny povedie k poklesu reálnych úrokových sadzieb, odstráneniu kurzového rizika oproti euru a zníženiu volatility výmenného kurzu oproti ostatným menám.

Tieto skutočnosti následne podnietia dva kľúčové procesy. Na jednej strane sa vďaka zníženým nákladom na získanie kapitálu zvýšia investície, čo prispeje k akumulácii fyzického kapitálu. Niekoľko štúdií sa zaoberá vplyvom zavedenia eura na rozvoj zahraničného obchodu. Alejandro Micco, Ernesto Stein and Guillermo Ordonez analyzovali vplyv eurozóny na vzorke 22 priemyselných krajín a dospeli k záveru, že zahraničný obchod členských štátov eurozóny vzrástol do roku 2003 zásluhou jednotnej meny o 5 až 20 %. Zavedenie eura má podľa očakávaní priniesť výhody vo forme vytvárania obchodu a s tým spojené príjmové efekty, stabilita výmenného kurzu eliminuje rizikové prémie a prinesie tiež nižšie transakčné náklady, väčšiu disciplínu makroekonomických politík.

Na druhej strane stoja však náklady a riziká, z ktorých hádam najvýznamnejšie je strata samostatnej menovej politiky ako dôležitého nástroja stabilizácie ekonomiky. Z dôvodu zániku transakčných nákladov sa predpokladá najmä pozitívny vplyv na vývoz, ktorý by sa mal v dlhodobejšom horizonte prejavovať v zlepšovaní bilancie zahraničného obchodu. Naopak, negatívny vplyv na vývoj obchodnej bilancie v sledovanom horizonte by mohla mať prípadná, v súčasnosti zvažovaná výstavba nových jadrových a paroplynových elektrární, ktorá by sa prostredníctvom vyššieho dovozu prejavila v dočasnom zhoršení salda zahraničného obchodu.

---

10 Vplyv hospodárskej krízy na medzinárodný obchod

[cit. 2010-04-30]: Silvia Ručinská - Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Faculty of Public Administration - Dušan Urge J&T Banka, Central European Journal of Public Policy- Rastislav Ručinský University of Economics in Bratislava, Faculty of Business Administration in Košice, Vol. 3—№ 2—December 2009, Competitiveness of Slovakia and the Economic Crisis [online elektronický časopis]

Fenomén svetovej ekonomickej depresie začal plne rezonovať v septembri 2007, keď rapídne poklesli ceny na akciových trhoch. Rok nato je situácia stále kritická a táto téma stále dominuje vo svetovej ekonomike.

Slovenská republika ako malá, značne otvorená a exportne orientovaná ekonomika v podstate závisí na zahraničných trhoch. Najväčší obchodní partneri Slovenska sa ocitli v hlbokjej recesii čo malo za následok zníženie Slovenskej ekonomiky. Depresia v SR sa plne objavila v treťom kvartáli roku 2008, keď niektorí zamestnávateľia začali prepúšťať, čo bolo ako výsledok zníženého dopytu po ich produkcii.

Slovensko na seba poukázalo v posledných rokoch ako na krajinu so silným zastúpením vo výrobe motorových vozidiel. Automobilový priemysel sa začal považovať za ťahúňa slovenskej ekonomiky, ktorý mal podiel na hrubom domácom produkte približne 30%. Nižší nárast hrubého domáceho produktu bol spôsobený blížiacou a prehľbujúcou sa ekonomickou recesiou práve v tých krajinách ktoré boli najväčšími obchodnými partnermi, špeciálne Nemecko a tiež v súvislosti s nižším dopytom po slovenskom tovare.

Vývoz Slovenska sa v prvej polovici roku 2009 znížil o 28,4 % v porovnaní s obdobím v predchádzajúcom roku. Medzi najvýznamnejšími obchodnými partnermi Slovenska bol zaznamenaný pokles vývozu do Nemecka o 30,6 %, Českej republiky o 29,6 %, Poľska o 25,1%, , Talianska o 25,3%, Maďarska o 26%, Rakúska o 27%, Spojeného kráľovstva o 23,1%, Holandska o 28,1% a Španielska o 31,6%. Export do krajín európskej únie poklesol o 28,5%, čo zahŕňa 85,4% celkového vývozu a poklesol o 28,7% do krajín OECD.

Záver

Saldo obchodnej bilancie zahraničného obchodu bolo v posledných piatich rokoch pasívne s výnimkou roku 2009, kedy sme zaznamenali vyšší vývoz tovaru ako jeho dovoz. Z hľadiska komoditnej štruktúry sa zahraničný obchod Slovenskej republiky prevažne zameriava na motorové vozidlá, ich časti a súčasti a elektrické stroje a zariadenia na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku - elektroniku.

Významnými obchodnými partnermi Slovenskej republiky v medzinárodnom obchode za sledované obdobie bolo hlavne Nemecko, Česká republika a Ruská federácia. Je potrebné upozorniť na nárast dovozu z Číny, ktorý má stúpajúcu tendenciu a ktorá sa všeobecne predpokladá aj do budúcnosti.

Nie je možné zhodnotiť, že by vstup do Európskej únie značne ovplyvnil vtedy už fungujúci zahraničný obchod Slovenska, ktorý bol už v tom období prevažne zameraný do krajín Európskej únie.

Prijatie eura v roku 2009 a jeho vplyv na vývoj medzinárodného obchodu je významný hlavne z hľadiska manipulácie s novou menou a v znížení kurzového rizika, čo sa mohlo z časti premietnuť do cien dovozcov a vývozcov.

Ako významné sú zhodnotené riziká v medzinárodnom obchode v súvislosti s hospodárskou krízou, ktorá sa dotýka všetkých svetových ekonomík a tým možný negatívny dopad na otvorenú ekonomiku Slovenska.

Zoznam použitej literatúry

BALHAR, Vítazoslav, *Rozvojové štáty vo svetovom hospodárstve*, 2010 [cit. 2010-03-15]. Dostupné na: <http://fmv.euba.sk/files/balhar12.doc>

Clá – pojem, druhy a význam cla, bez autora [cit. 2010-03-15]. Dostupné na: <http://www.spspart.edu.sk/oa/predmety/poe/404-colna-politika-cla.doc>

Colná a cenová politika [cit. 2010-01-15]. Dostupné na: <http://www.euroekonom.sk/obchod/zahranicny-obchod/colna-a-cenova-politika/>

Colná únia – kapitola 25 [cit. 2010-03-15]. Dostupné na: <http://www.euroinfo.gov.sk/index/go.php?id=1268&idf=154&lang=sk>

Čo je intrastat, 2010 [cit. 2010-04-30]. Dostupné na: www.intrastat.sk

Hospodárska a menová únia [cit. 2010-01-15]. Dostupné na: <http://www.nbs.sk/sk/euro/historia-hospodarskej-a-menovej-unie>

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky – Výsledky zahraničného obchodu, 2010 [cit. 2010-05-01]. Dostupné na: <http://www.economy.gov.sk/vysledky-zahranicneho-obchodu-6739/128424s>

PODOLÁK, Alojz - SERENČEŠ, Peter – SERENČEŠ, Roman 2007 *Medzinárodný obchod a formovanie agroobchodnej politiky* 1 vyd. Nitra: SPU, 2007. 217 s. ISBN 978-80-8069-863-8

POKRIVČÁK, Ján *Medzinárodná ekonomika 1. časť* 1. vyd. Nitra SPU, 2008. 134 s. ISBN 978-80-552-0013-2

RUČINSKÁ, Silvia – ŠAFÁRIK, Pavol Jozef University in Košice, Faculty of Public Administration – URGE, Dušan J&T Banka, Central European Journal of Public Policy- RUČINSKÝ, Rastislav University of Economics in Bratislava, Faculty of Business Administration in Košice, Vol. 3—№ 2—December 2009, *Competitiveness of Slovakia and the Economic Crisis* 2009, 15 s. [online elektronický časopis]

Stručná história Európskej únie [cit. 2010-01-15]. Dostupné na: <http://www.euroinfo.gov.sk/index/go.php?id=1346>

Štatistický úrad Slovenskej republiky [cit. 2010-01-15]. Dostupné na: www.statistic.sk

VAGAČ, Ľuboš, HOSPODÁRSKE NOVINY, *Vstupom Slovenska do EÚ čakajú zahraničný obchod zmeny, 2002* [cit. 2010-03-15]. Dostupné na: http://www.cphr.sk/denna_tlac_hn05032002.htm

Vplyv zavedenia eura na zahraničný obchod [cit. 2010-04-30].: Investor č.3, KURUC Radko, Národná banka Slovenska, Dostupné na: <http://www.euromena.sk/aktuality/9853c>

Vývoj ekonomického myslenia, bez autora, [cit. 2010-03-15]. Dostupné na: http://ekono.webzdarma.cz/hayek/vyvoj_ekon_myslenia.doc

---

Vývoj zahraničného obchodu SR a jeho problémy [cit. 2010-04-30]. Dostupné na:
<http://www.euroekonom.sk/obchod/zahranicny-obchod/vyvoj-zahranicneho-obchodu-sr-a-jeho-problemy/>

Zavedenie eura [cit. 2010-01-15]. Dostupné na:<http://www.nbs.sk/sk/euro/zavedenie-eura>